

na kratko predstavi tudi pohodniške in planinske poti po terskem delu Beneške Slovenije. Med avtorji prispevkov vsekakor velja omeniti domačina, Viljema Černa, saj so na koncu knjige objavljene tudi njegove pesmi o krajih in življenju v Terski dolini (v vseh štirih

jezikih). Pesmi govorijo o izginjanju, odhajanju, umiranju – o pomikanju kazalcev časa nazaj. Izseljevanje, vojne, dokončni udarec pa še potres leta 1976. A vendarle zadnje pesmi v knjigi dajejo slutiti prebujenje – njihova religiozna motivika govori o božiču, veliki noči, o upanju. Nekatere pobude podobnih zagnancev (kot je denimo župnik dr. Renzo Calligaro v Zavarhu) k sreči prinašajo svežega diha v kraje.

Jedro knjige so jezikovne razprave. Slovenščina je bila nekoč tam enakopravna z drugimi jeziki (znani Černjejski rokopis), kraji pa so enakomerno sprejemali tako slovenske kot furlanske izraze, saj so ljudje živeli odmaknjeni od italijanščine, uradnega jezika cerkve in države. Da so bili kraji nekoč močno poseljeni, govore številni navedki iz zgodovine, denimo v znani monografiji Simona Rutarja Beneška Slovenija (iz leta 1899): »Na vseh rtih, kucljih in osamljenih gričih najjužnejših obronkov beneških in julijskih Alp, zlasti po prihodu rek izmed gorovja

in gričev, stali so ti gradovi kakor slanina v nabodljani zajčji pečenki.« O gorski naravi terskih krajev z vso silovitostjo spregovori naslednji stavek: »Veliko novorojencev je med potjo v Čento, kjer naj bi bili krščeni, umrlo, ker so starši zdrsnili in z otrokom vred zgrmeli v ledenomrzle vode Tera.« O umiranju govorijo tudi legende, zgodbe o bajeslovnih bitjih. Tako denimo o gozdnem škratu škaričicu in terskih ljudeh beremo: »Njihovi otroci ga ne bojo več poznali, se ga ne bojo bali, jih ne bo odnašal v hosto, zanje ne bojo zvonili več rešno zvonovi. Adio, škaričic!« Ker pa so kraji lepi, samotni, starožitni, predvsem pa ponujajo čudovite gorske poti, morda z obiskom kakšno legendo uspemo tudi oživiti. Po prebiranju knjige se bo poti v Tersko dolino težko upreti.

Marjan Bradeško

100 let koče na Kamniškem sedlu

Propagandni odsek PD Kamnik je ob stoletnici koče na Kamniškem sedlu izdal lično brošuro, v kateri bralcu predstavi zanimivo zgodovinsko pot znane planinske koče. Najprej se vrnemo na konec leta 1899, ko je Miha Kos, učitelj na Homcu in član Kamniške podružnice SPD, napisal prvemu predsedniku Kamniške podružnice SPD Josipu Močniku dva predloga oz. nasveta: naj podružnica postavi kočo na Jermanovih vratih in najame »turistovsko kočo« v Kamniški Bistrici. Dopis učitelja Kosa je ohranjen, prav tako pa tudi dopis, s katerim je Meščanska korporacija prepustila Kamniški podružnici prostor oz.

Dotik praznine (Joe Simpson)

Mlada, a izkušena angleška plezalca Simon Yates in Joe Simpson v perujskih Andih opravita prvenstveni vzpon v zahodni steni 6356 metrov visoke Siule Grande. Zahtevnemu vzponu sledi sestop po izredno nevarnem grebenu ... Zgodi se nesreča, ki se konča z grdo zlo-

mljeno Joejevo nogo. Plezalca izmučena in v vedno slabših razmerah nadaljujeta sestop. Med spuščanjem čez steno se znajdeti v položaju, ki grozi, da se bo končal s padcem naveze čez steno. Simon se odloči in prereže vrvi, tukaj pa se prava drama in zgodba šele začne ...

Vsak izmed plezalcev začenja doživljati svoj pekel – Simon s svojim občutkom krivde v spustu čez steno in v samotni baznega tabora, Joe pa v enem najbolj neverjetnih bojov za preživetje v zgodovini alpinizma. Simpsonova knjiga (naslov izvirnika »Touching the void«) je izredno spretno napisana in pretresljiva, kot taka je kmalu po izidu postala svetovna uspešnica. Po knjižni predlogi je večkratni oskarjevec Kevin MacDonald pred kratkim posnel dokumentarec, ki tako kot knjiga pobira nagrade na vseh pomembnih festivalih.

Knjiga je izšla pri založbi Sidarta (www.sidarta.si) in stane 4200 SIT.

zemljišče za postavitev planinske koče. Kamniško kočo so tako začeli graditi leta 1902, odprtje pa je bilo 12. 8. 1906. Kamniško kočo, kot jo poznamo danes, pa so na kraju, na katerem je stala

prva, slavnostno odprli 23. 7. 1983. Knjižica prinaša še nekaj drugih zanimivih člankov. Preberemo lahko spomine na začetek graditve koče dr. Milana Orožna iz leta 1974. Sledi ponatis članka iz Planinskega vestnika, ki opisuje odprtje (1906). Seveda marljivi Kamničani v svoji brošuri niso pozabili objaviti vabila na odprtje koče, ki je izšlo v glasilu Kamničan. Morda pa je še zanimivejša upodobitev Kamniške koče, kot si jo je po pripovedovanju predstavljal slikar Maksim Gaspari. V članku, ki je bil natisnjen v Planinskem vestniku l. 1953, je takratni glavni urednik prof. Tine Orel opozoril na povečanje Kamniške koče. Zanimivo branje nam postreže tudi s tem odstavkom: ... Prvotno so mislili na novo gradnjo v Klinu, potem zraven stare koče, nazadnje pa jih je pomanjkanje denarnih sredstev prisililo, da so se odločili adaptirati staro kočo ... V nadaljevanju preberemo še nekaj o graditvi popolnoma nove Kamniške koče, ki je »zrasla« sredi osemdesetih let. Knjižico krasi precej dokumentarnih fotografij.

Emil Pevec

Franci Ekar pri ministru Janezu Podobniku

Minister Janez Podobnik je 13. junija 2006 sprejel predsednika PZS Francija Ekarja. Predsednik PZS je seznanil ministra in njegove za to odgovorne sodelavce s hudimi posledicami, ki jih je povzročila snežena in nevarno plazovita zima. Ena najhujših je opustošenje, ki so ga plazovi naredili na Okrešlju; med drugim so povsem uničili čistilno napravo ter poškodovali elektrovod in planinsko pot do Frischaufovega doma. Predsednik je ministru oddal tudi seznam za letos predvidenih ekoloških sanacij in investicij v planinske koče. PZS in planinska društva glede na ministrove dosežke obljube pričakujejo, da bodo nekatere izmed teh graditev upoštevane v razpisih MOP. Glede vprašanja o navzočnosti PZS v skupini za pripravo novega zakona o Triglavskem narodnem parku pa je bilo oblikovano stališče, da bo PZS delovala v izvedenski delovni skupini skupaj z zavodom TNP. To je zanesljivo najboljša oblika. Treba pa bo rešiti nekaj ključnih strateških ekoloških vprašanj glede nameravane elektrifikacije planinskih koč in tega, koliko še pospeševati množičnost in kdaj bomo začeli dosledno upoštevati alpske protokole s področja alpske konvencije, ki je bila podpisana tudi v naši državi.

Indok PZS

Tiskovna konferenca PZS

Planinska zveza Slovenije je 30. maja 2006 organizirala novinarsko konferenco. Po kratkem uvodu predsednika PZS Francija Ekarja je načelnica KVG N Rozalija Skobe predstavila novosti v KVG N. Predstavila je novo knjigo Narava v gorskem svetu, pripravi katere je sodelovalo več imenitnih sodelavcev, ki so bili ali so še člani KVG N, ter učbenik za

varuhe gorske narave in ponatis nekdanj zelo popularnega plakata Zavarovane rastline. Podrobno je predstavila tudi delo KVG N, ki je usmerjeno predvsem na izobraževanje novih kadrov – varuhov gorske narave – in ozaveščanje planincev po Sloveniji o pomenu varovanja narave. Komisija pospešeno izobražuje nove varuhe in jih seznani tudi z Naturo 2000. Brošuro Obiskovalci gora spoštujemo Alpsko konvencijo je predstavil Milan Naprudnik. Nastala je v sodelovanju s preostalimi državami članicami CAA in je natisnjena v štirih jezikih članic; Alpsko konvencijo predstavlja na vsem razumljiv način. Idejo za to izdajo je dal Milan Naprudnik, financiranje pa je omogočila Republika Avstrija. Božidar Lavrič je predstavil sodelovanje Planinske založbe pri izdaji strokovne literature PZS. V pripravi in tisku so zemljevidi in vodniki za Tržič, Bled, Bohinj, Dovje, Mojstrano in Predvdor, že natisnjenih ali v pripravi pa je še nekaj drugih. Delo Mladinske komisije PZS, ki letos praznuje 50 let, je predstavil v. d. načelnika Iztok Rojč, ki je opazil dosedanje delo MK. Več o zaznamovanju 50-letnice pa je povedal Dušan Prašnikar; omenil je srečanje, ki je potekalo 13. maja, in napovedal nove dogodke. Med njimi je posebno poudaril letošnje srečanje treh dežel, katerega osrednja tema bo delo z mladimi; to je v PZS nekaj posebnega, saj ga v nasprotju z razmerami v sosednjih državah vodijo mladi. O delu Vodniške komisije in vodnikov PZS je spregovoril načelnik VK Franc Gričar. VK zdaj združuje nekdanje mladinske vodnike in planinske vodnike PZS. Programi so enotni in obsegajo delo v vrtcih, šolah in z odraslimi. Posebno je poudaril, naj pohodniki v gore, predvsem organizatorji izletov, angažirajo vodnike PZS, saj je dokazano, da je na izletih pod vodstvom izkušenih vodnikov varnost udeležencev veliko večja. Rudi Skobe pa je predstavil vzgojno-izobraževalno delo komisij PZS,